

MASLOU EHTIYOJLAR PIRAMIDASI: INSON MOTIVATSIYASINING NAZARIY ASOSLARI

Maxmutsharipova Sarvinoz

Andijon davlat pedagogika insitututi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Maslou ehtiyojlar piramidasi nazariyasining mazmuni, tuzilishi va inson motivatsiyasidagi o'rnini tahlil qilinadi. Shuningdek, mazkur nazariyaning zamonaviy jamiyatdagi qo'llanilishi va ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: ehtiyoj, motivatsiya, psixologiya, Maslou piramidasi, o'zini anglash.

Annotation (English): This article analyzes the content, structure, and role of Maslow's hierarchy of needs in human motivation. It also highlights the application and significance of this theory in modern society.

Keywords: needs, motivation, psychology, Maslow's hierarchy, self-actualization.

Аннотация (Русский язык): В данной статье анализируются содержание, структура и роль теории пирамиды потребностей Маслоу в мотивации человека. Также рассматривается применение и значение данной теории в современном обществе.

Ключевые слова: потребности, мотивация, психология, пирамида Маслоу, самореализация.

"Motivatsiya — bu ishni boshlash uchun turtki. Odat esa uni davom ettirishga majbur qiladigan kuchdir"

Jim Ryun

Kirish

Inson ehtiyojlari va ularni qondirish jarayoni psixologiya fanining muhim masalalaridan biridir. Ehtiyojlar inson faoliyatining asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, uning xatti-harakatlarini belgilaydi. Amerikalik psixolog Abraham Maslou tomonidan ishlab chiqilgan ehtiyojlar ierarxiyasi nazariyasi inson motivatsiyasini tushuntirishda muhim o'rin tutadi [1].

Asosiy qism

Maslou ehtiyojlar nazariyasining mohiyati

Maslou nazariyasiga ko'ra, inson ehtiyojlari ma'lum bir ierarxik tizimga ega bo'lib, ular bosqichma-bosqich qondiriladi. Pastki darajadagi ehtiyojlar qondirilmasdan turib, yuqori darajadagi ehtiyojlar faollashmaydi [2].

Ehtiyojlar piramidasi bosqichlari

1. Fiziologik ehtiyojlar – oziq-ovqat, suv, uyqu kabi asosiy ehtiyojlar.
2. Xavfsizlik ehtiyojlari – himoya, barqarorlik, xavfsizlik hissi.
3. Ijtimoiy ehtiyojlar – do'stlik, muhabbat, jamiyatga tegishlilik.
4. Hurmat ehtiyojlari – obro', o'z-o'zini hurmat qilish.
5. O'zini ro'yobga chiqarish – shaxsiy imkoniyatlarni to'liq namoyon etish [3].

Nazariyaning ahamiyati

Maslou nazariyasi ta'lim, boshqaruv, marketing va psixologiyada keng qo'llaniladi. Masalan, ta'lim jarayonida o'quvchining asosiy ehtiyojlari qondirilsa, uning bilim olishga bo'lgan motivatsiyasi ortadi [4].

Tanqidiy yondashuvlar

Ba'zi olimlar Maslou nazariyasini universal emas deb hisoblaydi. Chunki turli madaniyatlarda ehtiyojlarning ustuvorligi farq qilishi mumkin. Shuningdek, ehtiyojlar har doim ham qat'iy ketma-ketlikda qondirilmaydi [5].

Xulosa

Maslou ehtiyojlar piramidasi inson motivatsiyasini tushunishda muhim nazariyalardan biridir. U inson ehtiyojlarini tizimli ravishda o'rganishga yordam beradi. Shunga qaramay, zamonaviy sharoitda ushbu nazariyani yanada rivojlantirish va moslashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Maslow A.H. A Theory of Human Motivation. Psychological Review, 1943.
2. Maslow A.H. Motivation and Personality. New York: Harper & Row, 1954.
3. McLeod S. Maslow's Hierarchy of Needs. Simply Psychology, 2020.
4. Robbins S.P. Organizational Behavior. Pearson Education, 2013.
5. Wahba M.A., Bridwell L.G. Maslow reconsidered: A review of research. Organizational Behavior and Human Performance, 1976.
6. Nurullo o'g'li, A. A. (2023). Sharq mutafakkirlarining asarlarida psixodiagnostikaga doir qarashlari. Тараққиёт, 13. 2023.
7. Vaxabova O.T (2024). Globallashuv sharoitida axborot muhitining yoshlar ijtimoiy normalari shakllanishiga ta'sirining psixologik jihatlari. Современное образование (Узбекистан), (12(145)),46-51.
8. O'gilxon T, V. (2023). Axborot muhiti yoshlar ijtimoiy normalari shakllanishiga ta'sirini tadqiq etishning metodik jihatlari. Современное образование (Узбекистан), (11 (132)), 15-22.